

KÖVETELMÉNYEK
Ügyészségi és bírósági feladat- és hatáskörök az alkotmányos alapjogok védelmi rendszerében
c. tantárgyból
tárgykód: AJALKALT007
nappali tagozatos jogász hallgatók számára
2024/2025. tanév I. félév

Tárgyfelelős: Paulovics Anita egyetemi tanár
Tárgyfelelős tanszék: Alkotmányjogi Tanszék
Tantárgy oktatója: Panyi Béla c. egyetemi docens, meghívott előadó
Előtanulmányi kötelezettség: Alkotmányjog 1.
Egyidejű felvétel: -
Óraszám: 2 óra/hét
Számonkérés módja: beszámoló
Kreditpont: 2 kr.
Fejlesztendő kompetenciák:
tudás: T1, T2, T10, T11, T13, T14
képesség: K1, K3, K4, K5, K6, K9, K10, K19, K30, K31
attitűd: A2, A3, A4, A9, A10, A15, A18
autonómia és felelősség: F1, F5, F6

1. A tantárgy feladata és célja

Az alternatív tantárgy széles körű ismereteket nyújt a hallgatóknak az alkotmányos alapjogok fogalmáról, kialakulásukról és különösképpen a magyarországi védelmi rendszeréről. Röviden vázolja az alkotmányos alapjogok fogalmát, kialakulásukat. Bemutatja a magyar hatályos védelmi rendszer kialakulásának, fejlődésének folyamatát, a szervezeti és a jogintézményi (intézkedési) elemeit. Kiemeli az alkotmánybíróság jogvédelmi rendszerben betöltött szerepét. Általában és külön-külön bemutatja a magyar ombudsman szerepét az alkotmányos alapjogok védelmében. Részletesen tárgyalja a rendes bíróságok feladat- és hatáskörét a jogvédelmi rendszerben, egyes alkotmányos alapjogok tekintetében jogeseteken keresztül elemzi a bíróság feladat- és hatáskörét.

Részletesen elemzésre kerül a Magyar Ügyészség helye és szerepe az alkotmányos alapjogok védelmi rendszerében, egyes alkotmányos alapjogok tekintetében jogeseteken keresztül bemutatva az ügyészségi feladat- és hatásköröket.

A hallgatók megismerik az ügyészségi feladat- és hatáskörök kapcsolódását a bírósági feladat- és hatáskörökhöz.

A kurzus végére a hallgatók képesek lehetnek önálló véleményt formálni az alkotmányos alapjogok védelmi rendszerében kiemelkedő helyet elfoglaló bíróságról és figyelemre méltó szerepet játszó ügyészségről, és készség szintjén alkalmazni tudják a jogvédelmi rendszer ügyészségi, bírósági intézkedési (döntései) elemeit.

2. A tantárgy tematikus leírása

1. Az alapjogok fogalma, tételes joggá válása, magyarországi története.
2. Az alapjogok rendszere, alkotmányos alapjoggá válása, alanyi jogi jellege, korlátozása, korlátozhatósága.
3. Az alkotmánybíróság helyéről és szerepéről a jogvédelmi rendszerben; általában. A Magyar Alkotmánybíróság kiemelkedő szerepe az alapjogok fogalmának, tartalmának és védelmi rendszerének kialakulásában.
4. Az alapjogi védelmi rendszert érintő legfontosabb alkotmánybírósági határozatok részletes tárgyalása.
5. A magyar bíróságok szerepe az alapjogok védelmében: általában. A magyar bíróságok szerepe az alkotmányos alapjogok védelmében.

6. Bírósági feladat- és hatáskörök büntetőjogi területen, polgári jogi területen és egyéb eljárásokban. A tisztességes eljáráshoz való jog.
7. Bírósági feladatok a személyes szabadság, a mozgásszabadság, a jó hírnévhez, a magánlakás sérthetetlenségéhez és a magántitok védelméhez való jog tekintetében.
8. Bírósági feladatok az egyesülési és a gyülekezési jog érvényesülése, védelme terén, az információs alapjoghoz kapcsolódó bírósági feladat- és hatáskörök.
9. Ügyészségi feladat- és hatáskörök az alapjogok védelmi rendszerében büntetőjogi és közérdekvédelmi szakterületen.
10. Az ügyészség szerepe büntetőjogi szakterületen az alapjogok védelmi rendszerében.
11. Az ügyészségi közérdekvédelmi szakterületi feladatok az alkotmányos alapjogok védelmére.
12. Magánjogi szakági ügyészi hatáskörök egyes alkotmányos alapjogok védelmében, különös tekintettel az egyesülési jogra.
13. Állami és más szervek feladatai az alkotmányos alapjogok védelmében.
14. Az alapjogok nemzetközi védelme.

Az előadások ideje és helye: hétfő 15–16., A/6. 216. tt.

3. A félév elfogadásának feltételei

A beszámoló feltétele az aláírás megszerzése. A gyakorlatok látogatása kötelező, ami az aláírás feltétele. Kettőnél több hiányzás esetén az aláírás az utolsó szorgalmi héten beszámoló megírásával szerzhető meg.

4. Számonkérés követelményei

A beszámolón elsősorban az előadásokon elhangzottak, az elemzésre került jogszabályok, alkotmánybírósági határozatok és legfőbb ügyészi utasítások képezik a számonkérés tárgyát. A beszámoló értékelése három fokozatú: kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

5. Kötelező irodalom

Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei. Kilencedik, átdolgozott kiadás. (szerk.: Trócsányi László – Schanda Balázs – Csink Lóránt) ORAC Kiadó, Budapest, 2023.

Alkotmányjog – Alapjogok. (szerk.: Schanda Balázs – Balogh Zsolt) PPKE-JÁK, Pázmány University Press, 2014.

Emberi jogok. (szerk.: Halmai Gábor, Tóth Gábor Attila), Osiris tankönyvek, Osiris Kiadó, 2003, 109–135. o.

The Basic Law of Hungary: A First Commentary. (szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt) Dublin, Clarus Press, 2012.

Ajánlott irodalom:

Petrétei József: *Magyar Alkotmányjog II. Államszervezet.* Dialog-Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2014.

Sári János: *Alapjogok. Alkotmánytan II.* Osiris Kiadó Bp. 2007.

Wade – Bradley – Bates – Himsworth: *Constitutional and Administrative Law.* Longman, London, New York, 1986.

Egyéb tudnivalók:

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény
Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény
Az információs önrendelkezési jogról szóló 2011. évi CXII. törvény
A lelkiismereti és vallásszabadságról, továbbá az egyházakról szóló 2011. évi CX. törvény
Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról és a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény
A gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény

Alkotmánybírósági határozatok:

8/1991. (III. 5.) AB hat.
64/1991. (XII. 27.) AB hat.
21/1996. (V. 17.) AB hat.
6/2001. (III. 14.) AB hat.
55/2001. (XI. 29.) AB hat.
15/1991. (IV. 13.) AB hat.
34/1994. (VI. 24.) AB hat.
34/2005. (IX. 29.) AB hat.
64/1991. (XII. 17.) AB hat.
42/1993. (VI. 30.9 AB hat.
49/1998. (XI. 27.) AB hat.
26/1999. (IX. 18.) AB hat.
66/1991. (XII. 21.) AB hat.
6/1998. (III. 11.) AB hat.
3/1998. (II. 11.) AB hat.
59/1993. (XI. 29.) AB hat.
22/1995. (III. 31.) AB hat.
36/1994. (IV. 29.) AB hat.
Legfőbb ügyészi utasítások:
13/1994. (ÜK. 12.) LÜ út.

Felmentési kérelmek elbírálása: Alkotmányjogból csak az a nappali tagozatos hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanult alkotmányjogot, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75 % egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

Adminisztratív ügyek intézése az A/6 222-es szobában történik, ügyintéző: Hodosi Gabriella

Miskolc, 2024. augusztus

Alkotmányjogi Tanszék